

IN DIT NUMMER

1. Voorwoord.	Leen Coene
2. Activiteitenkalender.	Redactie
3. Telecommunicatie (2).	Etienne Pitteljon
8. Prijs Cultuurraad 2007.	Dirk Beirens
13. Op bezoek bij de burens in Malo-les-Bains.	Pierre Vanhecke
17. Geschiedenis van een stalen motor trailer 0.217(2).	Daniel Verleene
19. Kerk Onze-Lieve-Vrouw-Koningin (9).	Marcel Leeuwerck

STEUNENDE LEDEN

Danneel Guido
Van Audekerke Paula
Wouters Julius

PETIT NICE

Restaurant
Albert 1 Promenade 62b
8400 Oostende
Tel; 059/ 80.39.28
Fax; 059/ 80.96.44
Email; info@petitnice.be

Kom genieten van de ondergaande zon op het mooiste en meest zonnige plekje van de zeedijk “ petit nice ”.

Een overheerlijke lunch met marktverse produkten of een diner bij kaarslicht, pure culinaire verwennerij.

Meesterkok Jacques Ghaye voert je mee op de golven van hoogstaand culinair genot met zijn menu van kreeft.

Diederik en Sabine heten u welkom in hun restaurant met vernieuwd kader en laten u graag mee genieten van hun grote passie.

Driemaandelijks blad van de Oostendse
GIDSENKRING LANGE NELLE vzw.
20ste jaargang
Nr 1 – jan-febr-mrt 2008 .

Colofon

Eindredactie en correspondentie
Leen Coene, Rietstraat 33
8400 Oostende
gidsenkringoostende@i-com.be

Redactieleden:
Annie Storme, Etienne Pitteljon
Marcel Leeuwerck, Piet Daman,
Jeannine Laplasse.

Verantwoordelijke uitgever:
Etienne Pitteljon
Leopoldlaan 179
8430 Middelkerke

De medewerkers aan dit blad zijn zelf
verantwoordelijk voor de door hen
getekende bijdragen.
Overname mag mits bronvermelding.

Vormgeving: E. Pitteljon
Voorzitter: Leen Coene

Dispatching:
Tel/Fax; 059 / 807.381
e-mail: lange_nel@hotmail.com

Rekeningnummer: Gidsenkring
Lange Nelle vzw
380-0049184-76

Lid wordt u voor 15€ per jaar.
Buitenland: 20€
Gezinskaart: 25€
Steunend lid: vanaf 25€

Gidsenlokaal: Spaans Huisje
Christinastraat, 67 Oostende

Voorwoord

Beste lezer,

Dit is het eerste boekje van de Gidsenkring Lange Nelle 2008.

Nu de kerstkrans weer opgeborgen is, de guirlandes in de kast, de kerst- en nieuwjaarskaartjes een nieuwe bestemming hebben gevonden, herneemt het leven zich weer normaal. Vraag is natuurlijk wat dan normaal zijn wel betekent. Volgens de theorie is normaal wat 80 % van een populatie doet. Ik wens U voor 2008 genoeg onderscheidingsvermogen om U goed te bevinden binnen dit normaal zijn... , of juist niet.

In naam van gans het bestuur en de redactie wens ik U een interessant jaar 2008 , mét de obligate uitdaging om er telkens iets nieuws in te mogen onderkennen en beleven.

We beginnen met een nieuwe cover: sedert enkele maanden hebben we er in Oostende een aantal snel groeiende torens bij – vanuit de straten parallel aan zee zien we ze werkelijk oprijzen , de aanzetten van de windmolens voor de Thorntonbank , bijna als concurrenten- of dochters?- van vuurtoren Lange Nelle.

We konden U dit beeld niet onthouden.

*Hartelijk,
Leen Coene
Voorzitter*

ACTIVITEITENKALENDER

Wegens het beperkt aantal plaatsen in het Spaans huisje is het, voor de activiteiten die er plaats vinden, aangeraden uw aanwezigheid te bevestigen op het nummer 0497 / 459.483

- Vrijdag 29 febr. 2008 om 20u00 Spaans huisje

Voordracht door Mr. André Devey

“ Etymologie ”

Binnenkijken in het ontstaan van woorden en gezegden

Leden gidsenkring: 1,20€ - niet leden: 2,5€ Inschrijven wenselijk.

- Vrijdag 14 maart om 20u00 Spaans Huisje

Voordracht door Mr. Paul Gerard.

“ Evolutie van de haven van Oostende”

Hoe evolueerde de haven sinds het verdwijnen van de RMT.

Leden gidsenkring: 1,20€ - niet leden: 2,5€ Inschrijven wenselijk.

- Zaterdag 12 april om 14u00

“ Strand en Duinenwandeling”

onder leiding van gids Piet Daman.

Thema: opwarming van de aarde en stijging van de zeespiegel.

Afspraak: Tramhalte “Renbaan” te Bredene.

Leden gidsenkring: 1,20€ - niet leden: 2,5€

- Zondag 1 juni Uitstap St Malo (zie verder blz 12)

Rondleiding in Malo-les-Bains met gids Pierre Vanhecke.

Vertrek uit Oostende stipt om 13u15-Randparking Maria-Hendrika park Oostende.

Car pooling- Deelnemers die plaatsen in de wagen beschikbaar hebben, kunnen dit mededelen bij hun inschrijving.

Max 25 personen. Inschrijven bij E.Pitteljon (0497/459.483).

Leden gidsenkring: 1,20€ - niet leden: 2,5€

Uitkijken naar:

- Bezoek aan bouwwerf windmolens op Vuurtorenwijk
- 1 juni: Bezoek aan Malo les Bains (Frankrijk) met gids Pierre Vanhecke.
- juli/aug: Onze zomerwandelingen.
- sept: Bezoek aan Damen Shipyards Oostende.
- 17oct: Voordracht “ Varend Erfgoed ” door Mr. W.Versluys.
- nov: nog te bepalen.
- dec: Bezoek aan Brussel met gids Leen Coene.

LIDMAATSCHAP 2008.

Vele leden hebben hun lidmaatschap 2008 vernieuwd. Wij danken hen voor het vertrouwen. Hierbij ingestoten vinden zij hun lidkaart.

Leden die hun lidmaatschap nog niet hebben vernieuwd, vinden hierbij een overschrijvingsformulier waarmede zij hun bijdrage alsnog kunnen overmaken.

TELECOMMUNICATIE VAN TAMDAM NAAR.....(2)

Etienne Pitteljon

Statische electriciteit

De oude Grieken gingen voorop in het wetenschappelijk denken.

De wiskundige Thales van Milete (ca 625-547 v chr.) ontwikkelde een experiment waarbij hij amber (een fossiel hars gebruikt in de oudheid als grondstof voor sieraden) opwreef met een wollen doek.

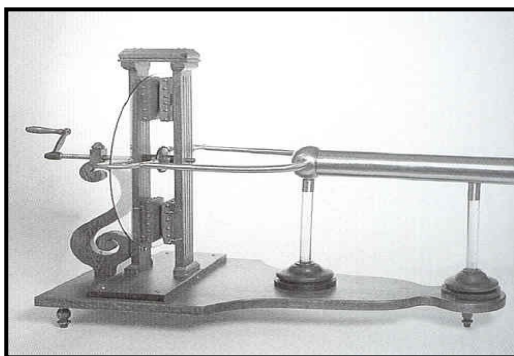
Met goed opgewreven amber kan men lichte voorwerpen (pluimpje, papiersnippers) aantrekken.

Amber heet in het Grieks “ elektron “ – zo weten we meteen waar het woord electriciteit vandaan komt.

In de loop der eeuwen hebben vele wetenschappers zich bezig gehouden met het ontwikkelen van toestellen om statische electriciteit op te wekken.

Bekende uitvinders waren rond 1700 Ramsden en Winter. Zij ontwikkelden een toestel waar door wrijving van een glazen plaat langs de lederen kussens electriciteit wordt opgeladen in het glas en die lading aan de dikke geleiders in messing wordt doorgegeven (een legering van 60-70% koper met zink).

Vanaf het einde van de 18de eeuw wordt een tweede categorie toestellen ontwikkeld: de

Electriseerschijf volgens Ramsden

inductiemachines

Tegen midden 19de eeuw had er zich in de ontwikkeling een serieuze evolutie voorgedaan. Typische machines zijn die van Holtz

en Carré en later die van Wimshurst.

Nu men het opwekken van electriciteit onder de knie had wou men ze ook opslaan. Bekend in dat verband zijn de proeven van Ewald von Kleist in Pommeren en van Musschenbroek in Leiden. Hun proeven resulteerden in de “ Leidse fles “ .

Deze fles is zowel aan de binnen - als aan de buitenkant beplakt met tinfoolie. Vandaag noemen we zo'n fles een condensator. (twee geleiders gescheiden door een niet-geleider) .

Diverse modellen van Leidse flessen

Het grote nadeel van de electrostatica is dat bij een éénmalig gebruik de spanningsbron - in casu de Leidse fles - ontladen is. Er werd dan ook naarstig gezocht naar een continu stroombron.

Dynamische electriciteit – Electromagnetisme

Vele wetenschappers hebben zich in dit domein onderscheiden maar voor het vervolg

van het verhaal, in het bijzonder van de elektrische telegrafie, onthouden we vooral de volgende vorsers.

De Italiaan Alessandro Volta (1745 – 1827) bemerkte dat hij stroom kon opwekken door twee verschillende metalen in contact te brengen.

VOLTA

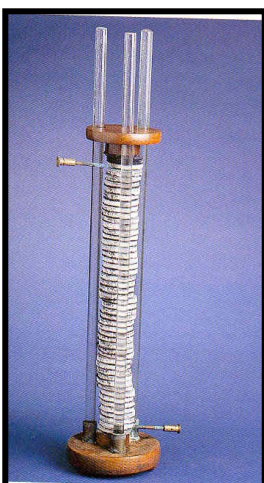

Zijn onderzoek leidde in 1800 tot de “zuil van Volta”. Die bestaat uit een opeenstapeling van schijfjes (telkens achtereenvolgend) koper, in verdund gedrenkt zwaavelzuur vilt en zink.

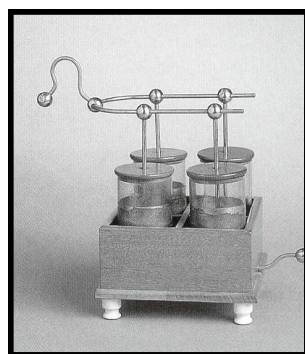
Indien nodig kon men diverse bokalen in serie schakelen en bekam men een “batterij” bokalen.

De Deense natuurkundige Hans Christian Oersted legde de basis voor het overbrengen van informatie via elektromagnetische middelen.

Hij merkte als eerste in 1820 op dat een kompasnaald bewoog wanneer in de nabij-

Leidse fles

Batterij

OERSTED

heid een elektrische stroom door een draad liep.

De Fransman Andre-Marie Ampère (1775 – 1836) beschrijft het bestaan van een magnetisch veld rond stroomvoeren-

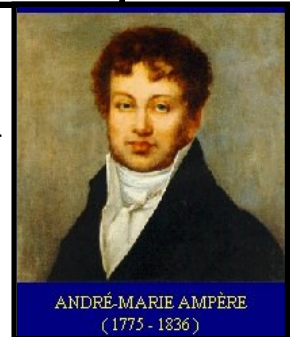
de geleiders en de krachten tussen die geleiders.

(twee draden, parallel naast elkaar, en waarin een stroom in dezelfde richting

AMPERE

loopt, trekken mekaar aan).

Het was ook Ampère die vaststelde dat wanneer men een stroom stuurt door een in een spiraal gewonden draad, deze zich gedraagt als een magneet.

ANDRÉ-MARIE AMPÈRE
(1775 - 1836)

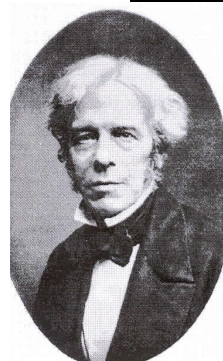
Deze electromagneet laat toe om op afstand een beweging tot stand te brengen. Hij zal gebruikt worden bij vb de schrijvende morsetoestellen en relais.

Op 21-jarige leeftijd werd hij assistent van een professor aan het Royal Institute in London.

Oersted en Ampère hadden ontdekt dat een elektrische stroom, een magnetisch veld teweegbracht.

Faraday geloofde dat een veranderend mag-

FARADAY

De Brit Michael Faraday (1791-1867)

Op 14-jarige leeftijd een leerling boekbin-der zette de volgende grote stap.

netisch veld in staat moest zijn een stroom op te wekken.

Zijn inductiewet demonstreerde dat in 1831.

Het principe van de inductie was een mijlpaal want het maakte mogelijk dat een dynamo of een generator electriciteit opwekte langs mechanische wijze.

Dit gaf een alternatieve en bijna onuitputtelijke spanningsbron.

Dit toestel kon vonken van meer dan 30 cm lengte voortbrengen en heeft op vele vlakken een grote rol gespeeld zowel in de medische wereld (electriseerapparatuur), bij de studie van de gasontladingsbuizen (vooral de rontgenbuizen) als in de telecommunicatie (vonkenzenders).

Ruhmkorff werkte in Parijs en kreeg van

RUHKORFF

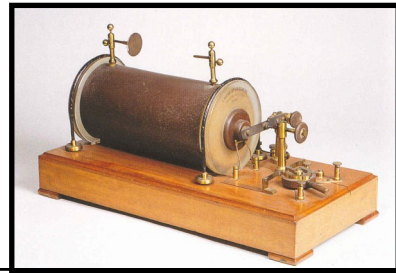

De Duitser Heinrich Daniel Ruhmkorff (1803- 1877) ontwierp in 1853 op basis van de inductiewet van Faraday zijn “ klos van Ruhmkorff ”.

Napoleon III een prijs van 50.000 ff. voor de meest belangrijke ontdekking in de toepassing van de electriciteit.

Ook vandaag nog dient de klos van Ruhmkorff als ontstekingselement in benzinemotoren.

Eindelijk beschikte men over een praktische hoogspanningsgenerator en kon men afscheid nemen van de wrijvingsmachines.

Inductieklos van Ruhmkorff

TELEGRAFIE

Het woord telegrafie komt terug uit het Grieks:

“ tele “: ver --- “ graphio “ : het schrijven.

De telegraaf die in de jaren 1832 / 1833 werd ontwikkeld was het eerste elektrische communicatiemiddel.

Verschillende vorsers hebben zich op dit domein verdienstelijk gemaakt door alsmaar betere procédés en toestellen te ontwikkelen.

Voorloper was de Duitser Schilling von Cannstadt uit Bonn met een naaldtelegraaf. Hij paste in 1832 voor het eerst het principe van Oersted toe.

In 1835 demonstreerde hij dit toestel. Onder de aanwezigen was een professor Muncke uit Heidelberg. Deze was zo enthousiast dat hij een kopie liet maken die hij op zijn beurt in zijn cursussen demonstreerde. Eén van zijn leerlingen, de Engelsman William Cooke zag in maart 1836 zo'n demo en zag er meteen de mogelijkheden van in.

Op zijn beurt liet hij een kopie maken die hij in april naar Engeland smokkelde en waar hij via Faraday bij professor Charles Wheatstone terecht kwam voor de verdere ontwikkeling

In 1838 brachten ze hun tweenaalden telegraaf en in 1845 namen ze een octrooi op hun éénaaldtelegraaf

SCHOONMAAKBEDRIJF nv
ULTRACLEAN
opgekuist staat netjes

Dagelijks en periodiek schoonmaak van residenties, winkels, magazijnen, kantoren en andere panden.

Opfrissen en/of jaarlijkse grote schoonmaak van huizen, appartementen en de 2de particuliere bedrijven.

Opkuis van nieuwbouw of na verbouwing.

Industrieel reinigen van tapijten.

Opkuis na brand.

Meer dan 15 jaar ervaring

Corneel Heymanstraat 3 - 8400 Oostende - Industriezone 2

Tel 059 80 82 45

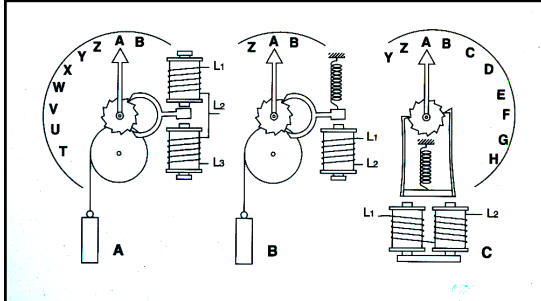
Fax 059 80 22 83

www.ultraclean.be

e-mail: info@ultraclean.be

Hierna zien we het principe van een wijzer-telegraaf:

Een positieve stroom deed de naald naar rechts uitslaan, een negatieve naar links. Cooke en Wheatstone hadden hun eigen code vb, A=2x naar links, B=3x naar links.

Men bemerkt het anker van een klassiek uurwerkmechanisme. Het controleert een tandrad dat aangedreven wordt door gewichten en waarop zich een wijzer bevindt. Twee electromagneten sturen om beurt het anker. (figuur A) Telkens één ervan (alternatief) het anker aantrekt gaat de wijzer één stap (letter) vooruit.

Later werd één electromagneet vervangen door een veer.(figuur B)

Een ander type bestond erin dat het gewicht

was weggelaten omdat de electromagneten zorgden voor het draaien van het tandrad. (figuur C).

Met deze wijzertelegraaf werd een snelheid bekomen van 5 tot 10 woorden per minuut.

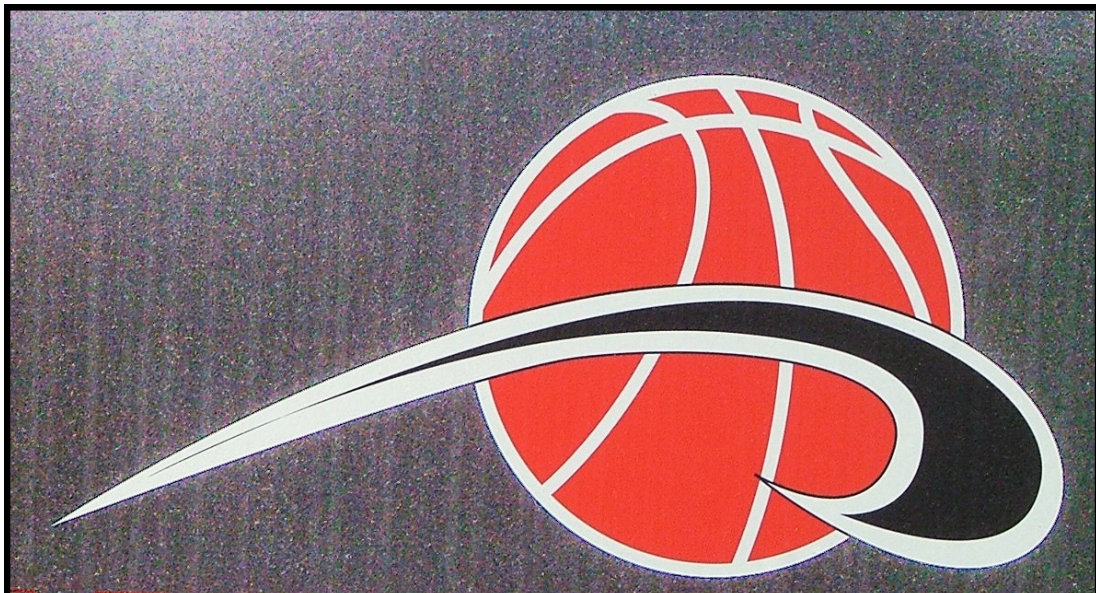
Het nadeel bij de eerste elektrische telegrafen was dat er meerdere elektrische kabels nodig waren.

In 1844 kwam de Amerikaan Samuel Morse met een telegraaf waarvoor slechts een kabel nodig was.

(wordt vervolgd)

Bronnen:

- Telegrafie, een verhaal in rechte lijn. (F.VandenBerghe)
- Telecommunicatie: Uitgeverij Corona
- Van Gebarentaal tot Satelliet: (de Lantaarn)
- Media en Communicatie: The House of books.

UIT SYMPATHIE

Hulde aan Iwein Scheer in naam van de voordragers 't Wijkcentrum 't Kasteel Zandvoorde en gidsenkring Lange Nelle Oostende vzw

Toespraak ter gelegenheid van de uitreiking van de Prijs Cultuurraad 2007 door Dirk Beirens

Mevrouw de Schepen,
geachte mandatarissen
Beste cultuurliefhebbers en vrienden van
Iwein Scheer

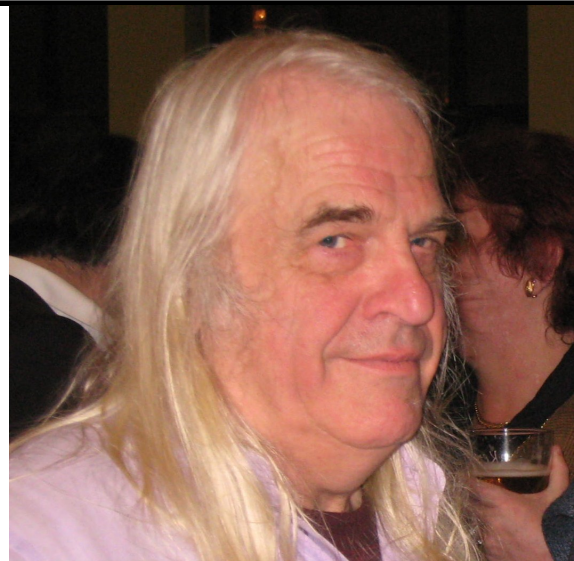
Iwein, de ballon met jouw nominaties voor de Oostendse cultuurraadprijs, Oostends stadsfiguur en zo veel meer ... kon de laatste jaren niet meer bijgeblazen worden. We mogen ze vandaag, eindelijk lossen met verbaal vuurwerk. Iwein, het is ons gelukt, Iwein, je wordt nummer 20 in de lijst van prijswinnaars Cultuurraad Oostende.

Jij verdient het om deze prijs na meer dan veertig jaar cultuurwerk in Oostende te krijgen. Voor mensen die je niet goed kennen blijf je altijd wel een rare vogel: een soort mei'68-ger met witgrijze manen die zich met een efficiënt maar ogenschijnlijk aftands R4'tje door Oostende voortbeweegt. Mocht met sms'jes gekozen worden wie de CRO-prijs zou krijgen, dan maakte je een mooie kans met je soms anonieme achterban van bewonderaars van alle leeftijden. Je bent geen schilder, geen dichter, geen grote muzikant, geen organisator van te grote dingen, geen echte heemkundige, noch natuurspecialist of bewaarder van eender wat. Laat staan een filmmaker of vereniging op zich. Maar voor cultureel Oostende heb jij minstens even veel meer betekend dan zoveel van je illustere en verdienstelijke voorgangers samen.

Om jouw leefwereld te schetsen, schieten woorden te kort, maar ik probeer het. Het wordt wel geen chronologisch palmares van mérites.

Het was een jarige Sonny die kerstdag wilde vieren in de zomer: de aanleiding voor het ontstaan van de Paulusfeesten is genoegzaam bekend. Maar het echte startschot werd door jou samen met wijlen oud-CRO-laureaat Jef Klausning gegeven. In 1972 vierden jullie de verloving en het huwelijk van de zoon van Stierman Leize met de dochter van Lange Tjés, "je wit wel de dee met eur dikke ..."

Zes dagen lang werd er gevierd. De verlo-

ving op het pleintje was een voltreffer maar het huwelijk op het agorafobische Wapenplein van 1972 viel wat in het spreekwoordelijke water. Vanzelfsprekend werd het pleintje vanaf 1973 de ontmoetingsplaats voor de gelanceerde 6-daagse van het Paulusplein. Volkszanger Walter de Buck "Met mijne vlieger" stond aan je zijde en samen met jou ontdekten Oostendenaars weer de straat als ontmoetingsplaats in plaats van louter verkeersaders.

Het Paulusplein werd sociaal gezien één van de mooiste plaatsen van Oostende. Urbanistisch gezien kon je het pleintje ook zien veranderen. Een stuk erfgoed verdween: Den Istamboel op de Visserskaai en de meeste horecagelegenheden die steeds weer van naam en uitbating veranderden. Stad Gent, Caravan, l'Attraction waarboven Flory woonde die bij jou Duvel kwam drinken, Het Plezant Hoeksje, Voodoo Corner, De nieuwe Noordzee - een straf visserscafé - , het Patershol, De Rode Vis - je vertelde de Brusselse uitbater dat "Le poisson rouge", eigenlijk goudvis is - en zeker den El Mar. Er kwam ook altijd maar meer bewoning, wat de druk op de feesten verhoogde. Beste Iwein, Je maakte ook één en ander mee in Oostende tijdens de vorige burge-meesterslegislaturen: zo sloot de politie eens de elektriciteit af tijdens één van de feestedities. Maar daarop hadden jullie wat

gevonden: de regietoren werd het podium voor onder andere Lucy Loes met haar ‘Gie zie mien zaikapiting’ en de hele bende vormde een lichamelijk cordon voor je kroeg. Vanuit ‘t Kroegske werd de benodigde elektriciteit geleverd en een zestal fietsers deed alsof ze elektriciteit opwekte door hard op de trappers en de rollen te keer te gaan. Voor cultuurbeleving moet je inderdaad soms vechten, maar ook listig zijn. 35 jaar Paulusfeesten Eigenlijk ongelooflijk lang al!

Op je PaulusKleintje, eerste editie 2007, dixit Stefaan Kerger, werd door jou moedig getimmerd aan de weg van minder luide muziek. Denk maar aan de strijdkoren die er deze zomer op het podium stonden en de aandacht voor deugden als collectief kokkellen en eten, samen wat drinken en een feest beleven waarop weer plaats was voor een babbel met die mensen die je al zo lang niet meer zag. Beste Iwein, al haalt het allemaal niet zo veel uit, de wereld wordt heus niet stiller, maar zo veel mensen hebben plezier beleefd aan jouw PaulusKleintje van deze zomer.

Je hoopt het en je kunt het misschien realiseren op een volgend PaulusKleintje dat het plein weer samen zingt: de aria’s, de smartlappen, de volksliedjes ... want samenzang doet de lucht vibreren en wekt positieve energie op, en daar heb jij altijd zo van gehouden: “Wat zullen we drinken, zeven dagen lang - Wat zullen we drinken, wat een dorst - Wat zullen we drinken, zeven dagen lang - Wat zullen we drinken, wat een dorst” (Bots).

Het belangrijkste voor de feesten is inmiddels de muziekprogrammatie maar jij zorgde telkens voor het volkse cultuuraspect: ik denk onder andere aan het Oostendedialectspel met eerste CRO- laureaat Desnerck en de memorabele aperitiefconcerten. Ook met dichters werken was jouw ding, zo mocht ik een paar keer bij Marcel Van Maele op schoot zitten en onze Frank Decerf contacteerde een plejade van collega’s. Binnenkort op gedichtendag steek je opnieuw de handen uit de mouwen met een eerste vierdaagse voor Poëzie in Oostende.

De laatste tien jaar hield je het zakelijke waarnemen van de Paulusfeesten voor bekeken. Maar je bleef feestenadviseur en vooral vriend van zo veel medewerkers.

Je organiseerde voor hen ook telkens een verrassende laatste dag om weer een voorbij Paulusfeestenzevendaagse af te sluiten. Telkens weer werd het voor de medewerkers een culturele en gastronomische verrassing.

Naast die overbekende feesten zette je je schouders ook onder heel wat andere initiatieven.

De door jou gestichte “Beeldstorm vzw” wilde begin de jaren 90 in de eerste plaats toneel voor jongeren brengen. Ook toen al was er een gebrek aan infrastructuur en de bestaande zalen bleken overbezet door de bloeiende Oostendse amateurgezelschappen. Het feestpaleis was toen geen optie omdat het tijdens de schooluren moeilijk verduisterd kon worden; Jij vond een onderkomen in ... ‘t Sprotkot . En begon het werk om scholen warm te maken ... Ik kon toen dankzij jouw bemiddeling gratis met mijn vierdejaars van het VTI in een lange slenterrij naar de pakkende en leuke dialoog “Sluis”. In die wel echt speciale sprotkotruimte genoten we van het spel van de bekende Bert André en Dries Wieme die kort daarop verongelukte.

“Ik probeer met de mensen die er zijn en met de beschikbare middelen iets op poten te zetten”, is je adagium en inderdaad je nooit slapende hersenen konterfeiten constant ideeën. Uitwerken voor een publiek, dat was nu en dan eens een ander paar mouwen...

Ook jouw café, ‘t kroegske of is het een herberg voor zovelen geweest werd een deel van je leven. Via mond-aan (niet op) – mond –reclame arriveerden binnen- en buitenlandse troubadours, straatmuzikanten, veelbelovende kleinkunstzangers. Ze konden bij jou verblijven, optreden en dan weer verder trekken. Maar Oostende is voor die gasten geen doorvoerhaven meer. Zo heb je de betreurde Wim Decraene die op de zeedijk zong, leren kennen en je hebt hem tijdelijk onderdak bezorgd, en ook Roland of Johan Verminnen en de broertjes Jan & Kris De Smet werden muzikale vrienden van jou en je Kroeg.

Als aangespoelde maar ingeburgerde – je spreekt heel behoorlijk Nederlands - Brusselse Oostendenaar had je het wel eens moeilijk met de klagende stadsgenoten die het culturele aanbod als te minnetjes be-

schouwden.

Toch zeg je zelf dat Oostende je niet steeds boeide als het te nadrukkelijke mercantiele karakter de kop opstak; Oostende is dan volgens jou wel weer rebels, toont in enige mate wat chauvinisme, zeker in de taal. Een Oostendenaar kan het niet nalaten om te pas en te onpas in zijn of haar hartverwarmende, maar platte dialect te converseren: “Leve de torre van Ostende, je kud em zien oal woar je blende ...”

Je ouders waren verhuisexperts: de ene verhuis was nog niet afgelopen of jullie verhuisden al weer naar een volgend pand, soms terug naar het vorige en dan opnieuw naar hetzelfde: Zellik, St.-Gillis – eenmaal aangespoeld in Oostende vond je een redelijk vaste stek.

Je kroeg, -‘t kroegske, een hypercorrectie? - staat niet in ‘t Oostends woordenboek. Het was ooit de Vlaamse tegenhanger van die andere kunstenaarskroeg, de Chèvre Folle in de Kerkstraat. Volgens betweter Van Dale is een kroeg een herberg van gering alloo of een gezellig café. Geregeld horen gidsen na een bezoek bij jou: moet ik nu 55 geworden zijn om hier voor het eerst binnen te komen. Wij “mammezilletjes van Sint-

André” mochten ons indertijd niet ophouden in dit oord van verderf en ook collegegasten werden geregeld door wereldvreemde priester-leraren buitengeborsteld. ‘t Kroegske was bekend voor zijn kelder; je kon je daar met je lief in wegsteken en naast andere activiteiten genieten van een heerlijke spaghetti. Je bruine kroeg, één van de laatste van Oostende, was ook een buffer en een niemandsland tussen de manier van leven van ouderen en jongeren met groeiende eigen normen. Voor gestrande mensen was jouw kroeg een veilige haven. Om de vijf jaar had je een nieuw publiek van 16 tot 22-jarigen, maar vanaf 1995 is het cliënteel met jou verouderd en zocht de jeugd andere milieus.

Voor de deur van je établissement laten onze gidsen de wandelaars eerst wat droog zat worden, door hen heel vlug het in 2004 voor Literaal spiraalvormig-gebeitelde gedicht van Cyriel Coupé, alias Anton Van Wilderode te laten lezen: “Een stad aan zee is open aan één kant - Vol wind geblazen uit het binnenland ...”. Ondertussen konden fervente en geïnteresseerde lezers in jouw Literaal-boekenkast naar pas verschenen romans graaien.

Tiens, staat die boom daar weer?? Lang geleden was je lid van de VU, dan toch van de groene vleugel ervan, want de partij liet je bij de verkiezingen maar doen, omdat je nog groen was. Tijdens de campagne had je op het plein een boompje geplant maar dat werd op bevel van de toenmalige burgemeester na diverse uittrekpogingen, uitgegraven.

Stefaan Kerger merkte op dat je een kunstenaarskroeg hebt om u tegen te zeggen en de individuen rond je toog zijn vaak op zijn zachtst gezegd levenskunstenaars. En zo ben je er zelf één geworden. Al speel jij de kunst van het leven met zo’n eigenheid, een soort Iweinheid, dat het bij jou wel eens aangeboren zou kunnen zijn. Marnix Gijsen schreef jaren geleden zijn bestseller “Kroeg van groot verdriet”, dat zal er bij jou ook wel geweest zijn, maar beter past: “Kroeg van groot jolijt”. Die kroeg stel jij belangeloos ter beschikking van het lokale verenigingsleven voor een vergadering, een bijeenkomst, een viering.

De “Smaakcultuur” is straks één van de Vlaamse cultuurprijzen. Daarvoor kom jij zeker in aanmerking. Je bent een meester in het bereiden en presenteren van sneukelin-

gen . Ook originele cocktails zijn je niet vreemd. Zo maakten we met de gidsenkring tijdens een kroefeltocht voor het eerst kennis met je decoratief geserveerde vishapjes en het opkrikkend echte “zaiwater”, waarvan de samenstelling telkens druk bediscussieerd werd. Misschien kun je straks tijdens de receptie een tip van de sluier lichten...

Voorheen kregen we van je “dairingwater” namelijk serieuze diarree.

Vorige week nog tijdens de grote kerstboomverbranding van de Paulusfeesten konden we op het Klein Strand genieten van het gezellig samenzijn en werden onze smaakpapillen gestreeld door lekkere jenever, oesters, gratis sprot of haring.

Tijdens de Edgard Allan Poe-promenade van Vrijstaat 0. In januari 2007 offereerde je de deelnemers tussen beschermde graven kerkhofsoep waar ik ook argwanend van proefde maar het mergpijpe maakte veel goed. De keuken doen dat kende je al jaren, de catering verzorgen zegt je minder.

Je drijfveer is VERRASSEN. Samen verrassende dingen beleven staat bij jou voorop.

Afgelopen jaar heeft radiozender Klara je tot ambassadeur benoemd: na jaren van mu-

ziekstilte in je café, kies je nu met tussenpozen voor klassiek. Je bent een graag geziene maar kritische gast als je in het kursaal mee debatteert over het culturele Oostende.

En ook de laagdrempeligheid van je activiteiten zijn voor jou een primordiale vereiste. Kort voor de aanvang van 2007 construeerde je met enkele medestanders een grote wensenmuur op het plein. De hele kerstperiode heb je die onderhouden en mensen de kans gegeven om hun wensen en dromen publiek te maken. Straks doe je weer wat als supporter van het marionettentheater Kallemoeie.

Iwein, zo spreidde jij cultuur als een fijnmazig netlaken over de stad.

Veel steun, inspiratie en transpiratie wensen we je toe voor de ongetwijfeld boeiende activiteiten waaraan je de Oostendse gemeenschap nog zal laten participeren.

In naam van gidsenkring Lange Nelle en Wijkcentrum ‘t Kasteel Zandvoorde en alle CRO-leden van harte proficiat, Iwein, met de prijs Culturele Raad 2007, al verdiende je eigenlijk echt een lifetime achievement award.

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE

Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.

Ook op zaterdag. Zondag gesloten

BIO SHOP

***De Natuurlijkste
zaak van de kust!***

**GREEN
SLEEP**

**100% “NATUURLIJK”
SLAAPCOMFORT**

(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Green Sleep

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

Met dank aan Stefaan Kerger voor de redactionele hulp.

GENIET MET AZURIET!

Reisbureau voor alle touroperators,
vlieg-, trein-, bootticketten.

*Waar service en dienstbaarheid
geen ijdel woord is!*

Torhoutsesteenweg 449
Hoek Kastanjelaan
8400 Oostende
Tel. 059 51 49 51

Openingsuren

*Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en
vrijdag: 9 tot 12 en 14 tot 18 uur.*

Zaterdag: 9.30 tot 12 uur.

ING

Rudi Rega

Kantoordirecteur

Kantoor Middelkerke: Oudstrijdersplein 15, 8430 Middelkerke

T 059 31 95 40 F 059 31 95 48

Kantoor Westende: Meeuwenlaan 24b, 8434 Westende

T 059 31 95 60 F 059 31 95 68

Op bezoek bij de burenen in Malo-les-Bains.

Zondag 1 juni 2008

Pierre Vanhecke

Malo-les-Bains was vroeger een deelgemeente van Rosendael, werd onafhankelijk, en na de fusies is het nu een deelgemeente van Duinkerke. De geschiedenis van de drie entiteiten is gelijklopend.

A. Voorgeschiedenis:

1. Sint Elooi komt de streek kerstenen en sticht de Sint Pieterskerk, later Sint Elooi-kerk genoemd.
2. Aan een kreek wordt Duinkerke gesticht, voor de kust ligt de zandbank "Schurcken" zodat alleen kleinere schepen de haven kunnen bereiken.
3. Een versterking wordt gebouwd om het gebied te beschermen tegen de Noormannen, een eerste vermelding ervan is te vinden in het verslag van de inspectie door Boudewijn III (958—962)
4. De nederzetting krijgt stadsrechten in 1182 van Filips van de Elzas, na de bevrijding van Mathilde. Ze was door piraten ontvoerd en dank zij de achtervolging door Duinkerke zeelieden werd ze bevrijd.
5. Jan zonder Vrees laat in 1405 de vestingen herstellen. Het worden bakstenen muren met halfronde vestingstorens. Een vestingstoren wordt later "De Leughenaer".
6. Op 1 juli 1558 komt Maarschalk des Thermes met 13.000 soldaten en 4.000 paarden om Duinkerke aan te vallen, hij verovert Mardyck en kan de versterkingen van Duinkerke doorbreken; de ganse stad wordt geplunderd en bijna volledig vernield. Het Spaanse leger komt hierop de streek bevrijden en de Fransen worden verslagen door graaf van Egmont de Lamoral (wordt later terechtgesteld!).
7. Filips II laat de versterkingen vernieuwen, de eerste bastions zijn op de kaarten van 1575 te zien.
Een andere vermelding op deze kaart is het gehucht Rosendael.
De waterhuishouding wordt beter geregeld; de Moervaart (afwatering van de Moeren), de Colme (later Bergenvaart) en het kanaal naar Bourbourg worden gegraven of verbe-

terd.

Omstreeks 1630 zal het kanaal van Veurne naar Duinkerke gegraven worden.

8. In 1658 had de belangrijke slag voor onze streken plaats "La Bataille des Dunes", op de plaats waar nu Malo-les-Bains ligt. Maarschalk Turenne verslaat de Spaanse troepen en neemt Duinkerke in. Door een akkoord met Engeland (Cromwell) wordt de stad geschonken aan de Engelsen. De streek is nu definitief verloren voor Vlaanderen. Duinkerke is 's morgens in handen van Spanje, 's middags hoort het bij Frankrijk, en 's avonds is het van Engeland. De Engelse koning Charles II heeft financiële moeilijkheden en zal Duinkerke in 1862 verkopen aan Louis XIV voor 5 miljoen pond.

9. Louis XIV belast Vauban met de bouw van nieuwe versterkingen rond de stad.

a. Vauban zal de vesting uitbouwen met bastions, kroonwerken, grachten met water, en een glacis dat zelfs onderaan onder water kan gezet worden.

De haven wordt verdedigd met meerdere forten, zowel rond de stad als vooraan op de beide staketsels.

* De werken zijn ten einde in 1679.

* De vissers gebruiken het glacis om hun vis te drogen, dit wordt vanaf 1684 verboden door de militaire overheid.

b. 1713: Door het Verdrag van Utrecht moet Louis XIV alle versterkingen van Duinkerke laten afbreken, en dit onder toezicht van de Engelsen, om ze nadien terug op te bouwen, en dit tot na 1870.

10. Louis XVI schenkt in 1775 de duinen (staatseigendom) rond Duinkerke aan het stadsbestuur om er de konijnen te verdelgen (ze eten alles op in de vruchtbare polders en ondergraven de dijken).

11. Rosendael is een gehucht (de duinen en polders oost van Duinkerke) dat instaat voor de gewassen en de bevoorrading van Duinkerke.

Het gehucht ligt echter kort bij de versterkingen en is daarom onderworpen aan militaire servituten (*non aedificandi*). Er komen

3 zones rond de versterkingen:

- a. Vanaf de versterking tot 487 meter is geen gebouw toegelaten.
- b. Van 487 tot 584 meter mogen alleen gebouwen in hout voorkomen, een bakstenen sokkel van 60 cm is toegelaten. Zowel in Rosendael als in Malo-les-Bains zijn er nog tientallen houten woningen bewaard, sommige zijn echte kasteeltjes.
- c. Vanaf 584 meter geen beperkingen.
- d. Deze beperkingen blijven van toepassing tot einde jaren 1920.

B. Gaspard Malo:

1. Gaspard Malo wordt geboren in Duinkerke op 23 februari 1804 als zoon van een kaper; hij is een republikein.

- a. In 1848 komt hij in de "Kamer" van de 2de Republiek.
- b. Was reder voor de kabeljauwvisvangst (op IJsland) en groothandelaar.
- c. Scheepsbouwer van houten, later metalen schepen.
- d. Sticht in 1836 te Coudekerque Branche de eerste linnenspinnerij van Frankrijk.

2. Gaspard Malo koopt in 1858, 650 ha duinen bij de waterput van de kleine vissersnederzetting "Visschersmoere" voor 40.000Fr. De koop gaat door op voorwaarde dat hij een weg aanlegt tussen de stad en de duinen.

Hij wil het vruchtbare gebied van Rosendael uitbreiden en er gewassen kweken, maar het is onrendabel!

"Visschersmoere" zal verfranst worden naar WISSE MORNE (een rue WISSE MORNE bestaat nog steeds in Malo-les-Bains).

3. Ontwikkeling:

- a. Sinds 1838 waren er zeebaden voor de duinen van Rosendael en aan de havengeul van Duinkerke. In 1848 kwam de spoorwegverbinding, later komen elke zondag "les trains de plaisir" van Rijsel tot Duinkerke met baders, maar door de versterkingen werden de treinen omgeleid naar Malo-Terminus.
- b. Reeds in 1858 begint Malo met de aanleg van een promenade op de Zeedijk. De verkaveling in de duinen begint in 1860 en in 1866 wordt het eerste stratenpatroon (richtlijnen voor de verkaveling) van kracht.

c. Van 1867 tot 1900 urbanisatie van het zeefront. In 1867 komt er een Casino op de zeedijk; inhuldiging van de "Casino van Duinkerke" in 1868 (op het grondgebied van Rosendael).

d. Napoleon III beslist de haven en de fortificaties uit te breiden, deze verplaatsen zich meer oostwaarts, Duinkerke verliest daarvoor zijn kleine badplaats en wil de nieuwe badplaats (Rosendael Plage) inpalmen, vruchteloos!

e. Duinkerke reageert en koopt in 1878 het Kursaal van Oostende en plaatst die op het eigen grondgebied (enkele tientallen meter van het Casino).

f. Gaspard Malo zal de streek nivelleren, wegen aanleggen en staat die af aan de gemeente Rosendael om er het onderhoud van te verzekeren.

g. Vanaf 1880 zullen de inwoners van het duinengebied een aanvraag indienen om een onafhankelijke gemeente te worden "La Reine des plages du Nord".

De meesten zijn rijke groothandelaars; industriëlen en renteniers.

h. Gaspard Malo sterft in september 1884.

C. Malo onafhankelijk:

1. Op 21 jul 1891 wordt Malo-les-Bains onafhankelijk van Rosendael, ondanks het protest van deze laatste (een rijk deel van de gemeente viel weg!). 700 m promenade is reeds gerealiseerd.

2. De eerste burgemeester was een voormalige adjunct van Gaspard Malo.

3. Het wapenschild in 3 delen: boven een Vlaamse leeuw, centraal op rode achtergrond een zilveren ster met erboven 2 gouden rozen (Rosendael); onderaan de zee.

4. Bouw van een stadhuis tussen 1899 en 1903.

Het stratenplan breidt steeds verder uit.

5. Wie op het strand wil, moet een strandcabine huren. Vaste cabines kwamen er reeds vanaf 1886 (worden door het stadsbestuur geplaatst).

6. In 1877 bouw van een kleine kerk, die maakt snel plaats voor een grotere die op 11 april 1895 ingehuldigd wordt.

7. Elektrische verlichting komt op de Zeedijk vanaf 1894; en begin XXste eeuw is er overal elektriciteit in de stad.

8. Tijdens de Eerste Wereldoorlog worden vele huizen vernield door beschietingen vanuit zee, lucht en door grondgeschut.
9. Na de Eerste Wereldoorlog blijken de fortificaties zonder nut, ze zijn wel een belemmering voor de economische en toeristische uitbouw van de gemeente. In 1921 wordt beslist de vestingen af te breken.
10. Tijdens de Tweede Wereldoorlog is Malo-les-Bains rechtstreeks betrokken bij de Operatie Dynamo, en tevens bij de laatste stuiptrekkingen van het Duitse leger. (Duinkerke bleef in Duitse handen tot na de wapenstilstand van mei 1945). In Malo-les-Bains werden 65% van de huizen beschadigd, en van de 2.700 villa's zijn er 900 vernield.
- Pas in 1958 verdwijnt de laatste Duitse bunker op de Place Turenne. Op de Zeedijk zijn er sporen van bunkers verwerkt in woningen.
11. Eind jaren 1960 en begin 70, uitbreiding van Malo-les-Bains naar het oosten.

D. Fusie met Duinkerke in 1970:

- In 1974 wordt een verlies van 1,5m strand vastgesteld door erosie; strandcabines worden verboden. In 1977 worden 2 golfbrekers aangelegd; een 3de in 1988 (ze zijn evenwijdig met de kust!); zodanig dat er vanaf 1989 opnieuw strandcabines toegelaten werden.
- Malo-les-Bains heeft een oppervlakte van 376 ha en in 1999 waren er 16.180 inwoners.
- Ondanks het feit dat er ook oudere villa's plaats moeten maken voor nieuwbouw zijn er nu nog voldoende pareltjes van de Belle Epoque bewaard gebleven. Malo-les-Bains doet denken aan het Oostende van de Belle Epoque.
- Enkele bedenkingen over het Malo-les-Bains van tijdens de Belle Epoque:
 - * De eigenaars willen dat hun buitenverblijf afwijkt van het klassieke, het is een zoeken naar het pittoreske; elke villa is "speciaal", er zijn geen 2 dezelfde.
 - * Daarom doen ze beroep op gekende architecten die alles durven, en daardoor een amalgaam van stijlen (eclectisch).
 - * De kustarchitectuur volgt de verbeelding van de mens die vlucht voor de stress van het jachtige bestaan. Zien en gezien worden is belangrijk!

Praktische informatie: zondag 1 juni 2008

Carpooling mogelijk vanaf de randparking aan het Maria-Hendrikapark te Oostende
Vertrek stipt 13u15
Inschrijven bij E.Pitteljon (0497/459.483).

Afspraak: bij het voormalig stadhuis van Malo-les-Bains: Place Shipman, een grote parking voor en achter het gemeentehuis.
Uur van vertrek wandeling: 14.15 uur

Reisweg:

a. Autosnelweg naar Calais, afrit nr 33: Rosendael, Malo-les-Bains

(minder dan 15 km vanaf de grens)

b. Steeds Malo-les-Bains volgen, na ongeveer 2 km zie je rechts het stadhuis en Belfort van Rosendael en links de kerk, vanaf de volgende lichten ben je in Malo-les-Bains (avenue de la Mer).

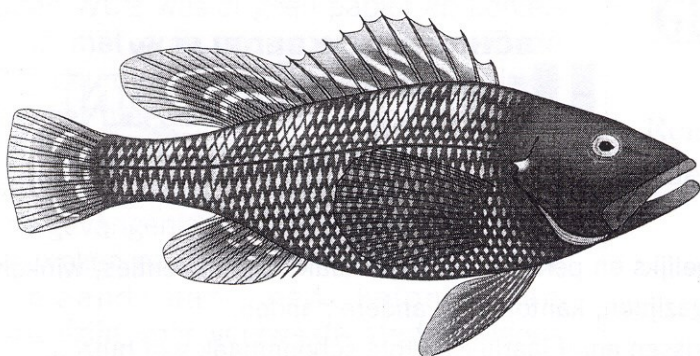
c. Tweede straat links, het staat aangeduid met Mairie de Quartier: na ongeveer 200 m ben je bij de parkeerplaats.

3. De wandeling duurt ongeveer 3 uur (ongeveer 2.500 meter).

ZEEVIS GROOT- EN KLEINHANDEL

***Van Haudt Patrick -
Van de Wynckel Christa***

Vismijn 107 - 8400 Oostende
Delphin Depuydtstraat 8 - 8470 Gistel
Tel. Vismijn (059) 32 19 95 - Fax (059) 33 19 95

OPENINGSUREN

Maandag - Dinsdag - Woensdag 8 - 16u

Donderdag: 8 - 13u

Vrijdag: 8 - 16u

Zaterdag: 8 - 13u

Zondag: Sluitingsdag

Op feestdagen open tot de middag

GESCHIEDENIS VAN EEN STALEN MOTORTRAILER O.217 ANDRE-MARCEL (2)

Daniel Verleene

Op 27 mei 1940 werd in de haven van La Rochelle aangemeerd. Daar moesten behalve de bemanning alle personen, dus ook vrouwen en kinderen, ontschepen. Maar dit bevel werd door de reders afgeweerd. Onmiddellijk daarop werd de kade afgezet door Franse schildwachten. In de namiddag werd toelating verkregen om wat voedsel te kopen door 2 bemanningsleden van elk schip, begeleid door een Franse schildwacht.

's Avonds moest de haven van La Rochelle verlaten worden en terug op de rede voor anker liggen. Het werd echt een spel van kat en muis. Na 3 dagen, dus op 30 mei 1940, werden de vrouwen en kinderen ontscheept in de haven van La Pallice (handelshaven van La Rochelle) en moest men onmiddellijk terug voor anker. Uiteindelijk mochten de Belgische vissersschepen de volgende morgen in de haven van La Rochelle aanmeren. Ondertussen werden de vrouwen en kinderen overgebracht naar het dorpje Marsilly zo'n 10 km ten noorden van La Rochelle. Daar kregen ze onderkomen bij het gezin van Gustave Robereau die dan later na de oorlog mijn grootvader zou worden. Na 2 weken onderhandelen met de Franse overheid werd uiteindelijk toelating verkregen om opnieuw te vissen in de Golf van Biskaje. Maar wegens de onbekende visserijgronden, de zachte bodem en het daarvoor niet aangepast vistuig werd dit een volledig fiasco na een zeereis van 4 dagen.

Ondertussen kwamen nog andere Belgische vissersschepen in La Rochelle aan, in totaal waren er 18 schepen:

- 1) 0.122 "Marie-Frans" van Louis Viaene
- 2) 0.128 "Reine des Anges" van Felix Verleene
- 3) 0.163 "Christ Mahiman" van Oost. Rederij
- 4) 0.168 "Joseph-Marcel" van Zonnekeyn P-Maes F
- 5) 0.192 "H.B.L. "van Nyville R.
- 6) 0.217" André-Marcel " van Karel Verleene
- 7) 0.227 "Cor Jesu "van Christiaens A.

8) 0.245 "Evolution" van Verhaeghe - Vandamme

9) 0.250 "Marie-Elisa" van J.Viaene

10) 0.263 "Elisa" van J.Viaene

11) 0.300 "Jonge Frans" van Huysseune Frans

12) 0.306 "Frans-Suzanne" van Huysseune Frans

13) 0.3 17 "Maurice-Roger" van Viaene L.

14) 0.345 "Irena-Raphaël" van Ghys & Zonnekeijn

15) N. 60 II Coffie II van Rigaux Alfons

16) N.62 "Hoop op toekomst" van Desae-
ver H & N

17) H. 81 "Madeleine-Kamiel" van Beer-
naert Anselm.

18)?

Op 25 juni 1940 gaf het Franse leger zich over en weldra werd ook La Rochelle bezet door de Duitsers en dit gedurende bijna 5 jaar. Naast het gezin Verleene zijn de volgende families eveneens gedurende gans de oorlog in La Rochelle of omgeving gebleven:

Viaene Jacques met vrouw, schoonmoeder, schoonzuster en neef(Marsilly)

Vileyn Urbain met vrouwen dochter (Marsilly)

Verleene Felix met vrouw (Marsilly)

Verhaeghe Frans en familie (La Rochelle)

Verhaeghe Frans en familie (La Rochelle)

Desae-
ver Henri en familie (omgeving van La Rochelle)

Desae-
ver Nestor en familie (omgeving van La Rochelle)

Christiaen Kamiel (La Rochelle) huwde er in 1941 met de Française Guido Madeleine en kreeg 2 dochters

Op 20 juli 1940 werden de 0.217 – 0.250 - 0.163 - 0.300 en de 0.306 in beslag genomen om dienst te doen als kustwachter en mijnneveger in het 40 ° smaldeel

"Minensuch " onder het nr 4. In La Pallice werden de schepen grondig aangepast. De masten en galgen werden weggenomen, de kombuis verlengd voor radiokamer, het visruim voor logies voor 16 man, onder de bak werden eveneens 4 slaapkooien voorzien

met daarbij nog een werkplaats, boven op de winch werden 4 grote reddingsvloten geplaatst, er was eveneens boven op de brug een supplementaire open brug en de achtersteven werd ontplooid voor het slepen van mijnen. De bemanning bestond uit 27 man nl. de commandant, de kok en de motorist die koopvaardijlieden waren en 24 soldaatmatrozen. De commandant van de 0.217 was een oud taxichauffeur uit Berlijn. De kleine leefruimte op de 0.217 was voorzien voor 7 man terwijl opeens gedurende gans de oorlog voor 27 man slaappleaatsen moesten gevonden worden: 4 vooraan onder de bak, 16 in het visruim, 6 in het logies en de commandant in de brug. Het schip was tevens uitgerust met 1 kanon op de bak vooraan, 1 afweergeschut boven het visruim, 1 kanon op het kombuis, 2x1 machinegeweer aan beide zijden van de winch, 1 machinegeweer op de bovenbrug en 2x3 diepzeebommen op de achtersteven. Ook waren binnenboord 4 kabels voorzien rondom het schip om magnetische mijnen te doen ontploffen.

Na het aanpassen van het vistuig werd de visvangst verder bedreven op de resterende houten vaartuigen, nl: 0.317 -0.128 - 0.263 - 0.245 - 0.168 - N.60 en N.62. De visserij werd bedreven vanaf de monding van de Gironde (Bordeaux) tot het eiland Belle Ile. Daar de 0.217 aangeslagen werd door de bezetter waren mijn grootvader en zijn 2 oudste zonen verplicht op andere Belgische vaartuigen in te schepen. Mijn grootvader en oom vaarden op de 0.317 als respectievelijk matroos en scheepsjongen terwijl mijn vader op de 0.263 als matroos de kost kon verdienen. De bemanning bestond hoofdzakelijk uit Belgen en 1 a 2 Fransen. Wegens brandstofgebrek kon er echter niet regelmatig uitgevaren worden.

Na een jaar werden de 0.317 en de 0.263 eveneens door de Duitse bezetters opgevorderd. De 0.317 fungeerde als een soort versperringsbewaker. Het was nl. zo dat de Duitsers een versperring lieten bouwen tussen de 2 eilanden Ré en Oléron gelegen op enkele mijlen voor de haven van La Rochelle.

's Avonds moest de 0.317 de versperring volledig afsluiten en 's morgens terug openen. 's Nachts mochten de vissersvaartuigen tot min. 10 km van de kust varen op gevaar beschoten te worden door Duitse

batterijen. Ondertussen werd er in La Pallice een basis voor onderzeeërs gebouwd die beschutting bood aan vooral Italiaanse duikboten. Op 15 december 1941 kwam de 0.168 in een mijnenveld terecht en verging met man en muis. Vier Belgen en 2 Fransen verloren er het leven

Reeds in diezelfde maand ondergingen 2 andere schepen hetzelfde lot: op de ene verloor de voltallige bemanning (8 man) het leven en op de andere konden 2 van de 8 gered worden. In 1942 werden de N.60 en de 0.128 opgevorderd om te vissen voor de bezetters tot in november 1942. De 0.245 die al geruime tijd met motordefect te kampen had kon terug zee kiezen in juni -juli 1943 voor 3 reizen. Ondertussen werd de 0.217 regelmatig opgemerkt langs de Franse zuidwestkust door onze Belgische vissers. Voor mijn grootvader een zekere geruststelling.

Het gezin Verleene kreeg van thuisgebleven familie bericht dat er aan onze Belgische kust veel haring te vangen was en dat iedere ervaren visser zeker welkom was. Hier in Frankrijk was er zeer weinig te verdienen en daarom besloot mijn grootvader om nu zonder de 0.217 naar België terug te keren. Zo kwam het gezin op 13 augustus na een 24 uur durende treinreis terug in De Panne aan. Drie gezinnen deden gezamenlijk de terugreis: de familie August Vileyn en 2 dochters, de familie Prosper Zonnekein en 4 dochters en de familie Karel Verleene met 3 zonen en 1 in La Rochelle geboren dochter (29-05-1941).

(wordt vervolgd)

DE HOOFDKERK VAN MARIAKERKE ONZE-LIEVE-VROUW-KONINGIN (9)

Marcel Leeuwerck

Beklimmen wij vanonder de kooromgang opnieuw het hoogkoor, dan baden wij er in het volle licht van dertien prachtige glas-inlood-ramen. Die verraden weeral de hand van meester-glazenier Cor Westerdun. Jammer dat hun hoge ligging het kijkgenot hindert. Vooral na de opstelling van het altaar meer vooraan, vermindert het belang van het hoogkoor en krijgen deze ramen nog weinig aandacht van de gelovigen en de bezoekers. Hun bijzonder artistiek gehalte verplicht ons evenwel om ze eens uitgebreid te beschrijven en wij volgen ze daarin kloksgewijs van noord naar zuid.

1. Helemaal links zien wij in het hoge en smalle raam het wapen van Oostende eenvoudig afgebeeld zonder tenanten noch stedenkroon (wellicht zouden de naakte meerman en meermin in een kerk aanstoot geven). "Van goud met een keper van sabel en drie sleutels van dito met de banden naar boven". Bij de meeste wapens waarop sleutels prijken (bijvoorbeeld in de wapens van Leiden, Komen en vele anderen) verwijzen ook hier heraldische figuren naar Sint-Pieter als stadspatroon en als beschermheilige van de vissers. Die rol ligt hem trouwens goed, want Petrus viste in het meer van Galilea (Jam Kinnereth) en hij kreeg zijn taak van hoofd van de toekomstige Kerk van Jezus toevertrouwd met de symbolische woorden: "Ik zal u de sleutels geven van het Rijk der Hemelen".

2. Precies die sleutels sieren ook in het tweede raam het wapen van Paus Pius XII, die regeerde tijdens de bouw van de kerk (1958). Het is "van azuur (blauw) met in de voet de zilveren golven van de zee waaruit de gestyleerde Petrus-rots oprijst (heraldisch= drie afgeronde witte zuilen, 2 onderaan en 1 erboven). Daarop staat een duif van zilver met in de bek een olijftak van zilver (wit). Dit algemeen bekende vredessymbool verwijst naar het Bijbelse tafereel toen Noah na de zondvloed uit de ark een duif zond, die wat later terugkeerde met een olijftak in de bek tot teken dat de wateren geweken waren en op aarde vrede heerste tussen God en de mensen.

Het pontificaat van Pius XII (1939-1958) verliep immers als het woeligste uit de geschiedenis. Het startte in de triomftijd van de rechtse dictaturen, kende daarop de vreselijke 2de Wereldoorlog en daarna de rode dreiging. Het pauselijk devies speelt daarop treffend in: "Opus justitiae Pax". De vrede (is) het werk van de rechtvaardigheid, en die tekst leest men onderaan. Het schild staat bekroond met de tiara (driekroon) tussen twee sleutels.

De overige hoge en smalle ramen lenen zich voortreffelijk tot het uitbeelden van een reeks slanke Madonna-figuren. Zo bekijken wij achtereenvolgens:

3. Onze Lieve Vrouw van Vlaanderen met Jezuskind en gespreide gulle hand. Aan haar voeten staat een ruw geklede Vlaamse poorter die eerbiedig opkijkt en een leeuwenschild toont. Die afgebeelde "Liebaert" blijkt nog wel van het "magere" type, uit de tijd van "Arm Vlaanderen", zonder "bewapening van keel" (geen rode tong, nagels noch klauwen).

4. Hier vinden wij een Onze Lieve Vrouw die waakt over de kerk en de eucharistie. Aan haar voeten draagt een priester in rode kazuifel de mis op en heft de geconsacreerde kelk ter aanbidding terwijl de witte hostie prijkt op het hart van Maria. Deze onge-

Raam 2

Raam 3

wone voorstelling herinnert aan de iconen uit de Oosterse kerken waar dikwijls de Moeder Gods (de Theotokos) staat afgebeeld met een Jezuskind in een cirkel boven haar schoot. Onderaan staat links een wierookvat en rechts een paar sleutels.

5. In dit raam troont Onze Lieve Vrouw als Koningin der Engelen, omstuwd door vijf gevleugelde hemelwezens die haar vereren met gezang en wierook.

Meedraaiend naar de oostzijde van de apsis bereiken wij nu de drie ramen die de kop van het gebouw afsluiten en zich vlak in het blikveld van de gelovigen vanuit het kerk-schip laten bewonderen. Zij vormen een drieliuk ter ere van de Tenhemelopneming van Maria.

6. Links keert zich de staande figuur van Paus Pius XII naar Maria toe, want in 1954 proclameerde hij “ex cathedra” het dogma. Dit kwam niet zomaar als een nieuw geloofspunt uit de hemel vallen, want het kende reeds van oudsher zijn feestdag op 15 augustus. Veeleer beklemtoonde de katholieke kerk met deze plechtige afkondiging een link met de oosterse (Orthodoxe) kerken, waar het “ontslapen” van Maria (latijn: dormitio, Russisch: Oespenskü) overal tot plechtige vieringen aanleiding geeft.

Ons woord “Hemelvaart” kleeft te veel aan het begrip van Onze Heer Hemelvaart, toen Jezus als een lift omhoog steeg. De uitdrukking “Tenhemelopneming” als vertaling van Assumptio past beter in etymologische zin van “voltooiing” (bedoeld: van de uitzonderlijke roeping van Maria).

Een merkwaardige historische samenloop kunnen wij niet nalaten even te verhalen. Onze oude vriend Napoleon kwam immers uitgerekend op 15 augustus 1769 ter wereld. Zijn verjaardag promoveerde hij later tot “Jour de l’Empereur” (de zon gaat trouwens op die dag onder in de as van de Champs Elysées te Parijs net doorheen de Arc de Triomphe).

Toen Bonaparte in 1801 zijn Concordaat met Paus Pius VII afsloot, schafte de kerk als toegift de meeste “verplichte heiligdagen” af, zoals 1 januari (Besnijdenis), 6 januari (Driekoningen), 2 februari (Lichtmis) en andere, maar 15 augustus bleef op verzoek van Napoleon tot zijn eigen glorie behouden als rustdag met verplicht mishoren. De verering voor “le petit caporal” ging bij zijn bewonderaars mettertijd zo ver dat zij hem afbeeldden als een antieke held die

door gevleugelde geesten naar het paradijs wordt gedragen “l’Assomption de l’Empereur”.

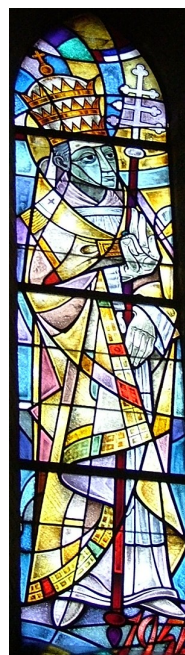
De pauselijke afkondiging weergalmde zelfs in de Sovjet-Unie, want kosmonaut Totov kreeg na zijn ruimtevlucht het bevel van het partij-apparaat om in een persconferentie even te spotten: “... dat hij door de hemel is gevlogen en nergens Maria heeft ontmoet...”. Arme kameraad Titov! Het Heilig Moedertje Rusland heeft wel straffere uitspraken overleefd.

7. Het centrale meesterraam in de kop van de apsis verheerlijkt ten volle de glorierijke kroning van Maria tot Koningin des Hemels. Een lichtblauwe etherische gestalte zweeft boven de wolken, verlost van de aardse zwaartekracht, terwijl twee engelen haar kroon boven het hoofd houden. Alles baadt in een hemels licht.

8. Rechts wendt zich een bisschop met mijter en staf naar Maria en leest vroom uit een gewijd boek. Dit raam brengt hulde aan Mgr. Desmedt, bisschop van Brugge, die de kerk wijdde in 1958.

9. Aan de zuidgevel troont nu Maria als Koningin der Apostelen en Martelaren, met aan haar voeten een figuur die een Petruskruis houdt. Dit is een omgekeerd Latijns kruis, want volgens de overleving zou Petrus gekruisigd zijn met het hoofd naar beneden.

10. Dit raam toont Onze Lieve Vrouw als Moeder van de missies. Een zwarte bekeer-

Raam 6

Raam 7

ling kijkt vanaf haar voeten dankbaar omhoog. Een archaïsch negertje van de koloniale tijd der missiebusjes.

11. De Ster der Zee mocht te Mariakerke niet ontbreken. Hier beschermt de Moedermaagd een kloeke schipper met een vissersboot in de handen en tevens houdt hij een anker vast als symbool van de hoop en van het vertrouwen in Maria's bescherming.

12. Aansluitend op de figuur van Mgr. Desmedt prijkt hier zijn wapen, versierd met mijter en kromstaf. Het is "van azuur" met drie zilveren lelies, maar in het rechter bovenkwartier (links voor de kijker) worden de kleuren omgewisseld (één blauwe lelie op wit veld). Zonder schroom usurpeerde de populaire bisschop hier het voormalige koninklijk schild van Frankrijk, maar hij brak het door de kleureninversie. De lelies verwijzen naar de Onbevleete Ontvangenis van Maria. De aloude "Lys de France" blijkt in werkelijkheid een iris. Sommige heraldici beweren zelfs dat de oorsprong van de figuur dateert uit de tijd van Clovis en een omgekeerde bij voorstelt uit de tijd van de Merovingers. Onder het wapen lezen wij het devies van Mgr. Desmedt: "Ministrando" = " Door te dienen". Voor de latinisten= het is de datief van het gerundium van het werkwoord Ministrare).

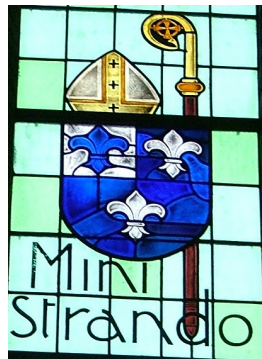
13. Het laatste raam toont het would-be wapen van Mariakerke: "Van azuur met in de voet twee zilveren golven en onder het

hoofd een gouden ster". Dit wapen werd ooit ontworpen door pastoor Dehaene van de Duinenkerk, maar steunt op geen historisch voorgaande. Het verwierf wel algemeen burgerrecht in de wijk en zowel de geestelijkheid als de handelaarsbonden gebruiken het geregeld.

Na ons kleurenbad rond het hoogkoor is ons bezoek aan de kerk afgerond. Toch zullen wij in een laatste hoofdstuk nog even de toren beklimmen en er de klokken bekijken.

Raam 11

Raam 12

Raam 13

Grafisch Bedrijf
LAMMAING BVBA
Wij geven vorm aan uw identiteit.

Industriezone 2
Zandvoordeschorredijkstraat, 14
8400 Oostende
T.059 70 71 23
F.059 80 45 79
print@lammaing.com
www.lammaing.com

Uit Sympathie

N.V. FIRE TECHNICS

S.A.

Brandweermaterieel

Ladderwagens

Ziekenwagens

**Steenbakkerijstraat, 1
8450 Bredene**

Tel. 059 / 34 03 40

Fax 059 / 34 03 41

e-mail: info@firetechnics.be